

Oberon

Evaluatie website en begeleidingsdraaiboek

SociaalOpStap

Uitkomsten voor- en nameting

Evaluatie website en begeleidingsdraaiboek

SociaalOpStap

Uitkomsten voor- en nameting

Opdrachtgever: CED-Groep

Utrecht, mei 2012

© Oberon

Postbus 1423

3500 BK Utrecht

tel. 030-2306090

fax 030-2306080

e-mailadres: info@oberon.eu

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
2 Respons en achtergrond van respondenten	7
3 Werken met sociaalopstap.nl	8
4 Moeilijke situaties tijdens werk en stage	12
5 Het begeleidingsdraaiboek	15
6 De invloed van SociaalOpStap	17
7 Tips en suggesties van respondenten	19
8 Conclusie en aanbevelingen	20
Bijlage 1: vragenlijst voormeting	22
Bijlage 2: vragenlijst nameting	25

Samenvatting

De CED-Groep heeft de website www.sociaalopstap.nl doorontwikkeld om jongeren met een autisme spectrum stoornis (ASS) te ondersteunen bij sociale situaties tijdens hun werk en/of stage. De jongeren en hun begeleiders kunnen er stappenplannen bekijken, aanpassen of maken. De website is ook goed te gebruiken met een android smartphone zodat jongeren de stappenplannen op hun werkplek kunnen bekijken. Daarnaast is er een speciale applicatie (app) voor SociaalOpStap, die op een android smartphone is te downloaden. De CED-Groep heeft aan Oberon gevraagd om een evaluatie uit te voeren van het onderdeel van de website rondom stage en werk. We hebben daarvoor aan jobcoaches gevraagd hoe zij en hun cliënten de website SociaalOpStap en het bijbehorende begeleidingsdraaiboek Stage en werk waarderen. Leidt het gebruik van deze instrumenten tot veranderingen in gedrag en welzijn van deze jongeren? En bieden deze instrumenten voldoende aanknopingspunten om de begeleiding van deze jongeren te verbeteren?

De begeleiders van jongeren met ASS zijn op twee momenten bevraagd over hun ervaringen met SociaalOpStap: tijdens de lancering van het begeleidingsdraaiboek Stage en werk in september 2011 (de voormeting) en ongeveer drie maanden later (de nameting). Uit de evaluatie wordt duidelijk dat de website SociaalOpStap en de sociale verhalen door begeleiders positief gewaardeerd worden. Veel begeleiders zien kansen om het instrument in de toekomst te gebruiken bij de begeleiding van de jongeren. Ook vinden ze dat de website door veel jongeren zelfstandig gebruikt kan worden en dat het past binnen het toenemen van e-coaching.

Al tijdens de voormeting werd duidelijk dat er veel onrust is binnen de sector van jobcoaching en stagebegeleiding (speciaal onderwijs) vanwege het voornemen van het kabinet om te bezuinigen op de budgetten voor begeleiding. Het was, en is, nog onduidelijk welke gevolgen deze bezuinigingen zullen hebben voor de begeleiding van jongeren met ASS. Deze onzekerheid heeft zijn weerslag gehad op het gebruik van de website. Hoewel het gebruik door jobcoaches sinds de lancering van het draaiboek is toegenomen, gebruikt geen van de respondenten de website regelmatig. Ook gebruikt ruim driekwart van de respondenten het begeleidingsdraaiboek (nog) niet. Uit de toelichting van de respondenten en uit gesprekken met een aantal sleutelfiguren blijkt dat dit voor een deel veroorzaakt wordt door het ongunstige klimaat binnen de sector en de bijbehorende hoge werkdruk onder jobcoaches. Het is daarom moeilijk om op dit moment vast te stellen hoe het gebruik van SociaalOpStap het gedrag en welzijn van de jongeren beïnvloedt.

Het onderzoek biedt aanknopingspunten hoe het gebruik van SociaalOpStap met betrekking tot stage en werk, maar ook breder, kan worden bevorderd. Daarnaast geven de reacties van begeleiders en experts waardevolle inzichten in de mogelijkheden om het instrument verder te optimaliseren en nog beter aan te laten sluiten bij de wensen en behoeften van de doelgroep. Op basis van deze inzichten hebben wij in het laatste hoofdstuk een aantal aanbevelingen geformuleerd.

1 Inleiding

Van jongeren en (jong)volwassenen wordt in onze maatschappij een steeds grotere zelfstandigheid gevraagd. Het vergroten van zelfstandigheid van jongeren met een autisme spectrum stoornis (ASS) is voor veel stagebegeleiders en jobcoaches dan ook een belangrijk doel bij de begeleiding van deze jongeren tijdens hun stage of werk. Jongeren met ASS lopen in hun dagelijks leven tegen specifieke problemen aan. Ze weten vaak niet goed er van hen wordt verwacht in een sociale context. Ook vinden ze het moeilijk om iets dat zij binnen een bepaalde context hebben geleerd, toe te passen binnen een andere context.

Tot voor kort richtten instrumenten die werden ontwikkeld om jongeren met ASS te ondersteunen zich vooral op hun begeleiders. In navolging van initiatieven in de Verenigde Staten heeft de CED-Groep in samenwerking met het Landelijk Netwerk Autisme en met steun van het KPN Mooiste Contact Fonds, een website ontwikkeld voor jongeren met ASS. Op deze website staan sociale verhalen schematisch weergegeven. Met behulp van de sociale verhalen kunnen jongeren met ASS een ‘sociaal stappenplan’ maken dat past bij hun eigen unieke sociale situatie. Zo kunnen ze bijvoorbeeld een stappenplan bekijken en uitwerken voor het ontvangen van een compliment of voor een bezoek aan de bioscoop. Deze stappenplannen geven jongeren houvast om met verschillende (sociale) situaties beter uit de voeten te kunnen.

Met financiële steun van het UWV, de Rabobank Foundation en Stichting Jong heeft de CED-Groep ook sociale verhalen ontwikkeld voor jongeren in de leeftijdsgroep 17-27 jaar die betaald werk verrichten (vanuit de Wajong) en schoolgaande jongeren die een stage volgen. Het doel van deze verhalen is om de sociale competenties die belangrijk zijn bij het vinden en het behouden van werk te verbeteren. De CED-Groep heeft twee instrumenten (door)ontwikkeld die zij gratis beschikbaar stelt aan begeleiders en jongeren:

- 1) *Een website met sociale verhalen die aansluiten bij ervaringen waar jongeren met autisme tegenaan lopen tijdens werk of het volgen van een stage binnen een bedrijf.*
Met deze website kunnen jongeren sociale verhalen selecteren die van toepassing zijn, deze verhalen downloaden op hun eigen computer of android smartphone, ze aanpassen aan hun eigen situatie en beeld of geluid toe voegen.
- 2) *Een draaiboek voor de begeleiders van jongeren met autisme. Dit kunnen jobcoaches van het UWV zijn (voor de werkende jongeren) maar ook stagebegeleiders op scholen (voor de jongeren die stage lopen).*
Het draaiboek bevat tips en handreikingen voor het gebruik van de website, specifiek gericht op de stage- of werkplek. Het draaiboek sluit zoveel mogelijk aan bij de huidige begeleidingsstructuur.

In opdracht van de CED-Groep heeft Oberon een evaluatie uitgevoerd van de website SociaalOpStap. De hoofdvraag van het onderzoek was of het gebruik van de website van invloed is op het welzijn en gedrag van jongeren met ASS. In eerste instantie hebben we gepoogd via jobcoaches die jongeren met ASS begeleiden bij werk en stage de jongeren zelf te benaderen voor het onderzoek. Dit bleek onmogelijk. De jobcoaches gaven aan dat het onderzoek op dit moment een te hoge belasting voor de jongeren zou betekenen. Gezien de bezuinigingen leven de jongeren momenteel in onzekerheid over het voortbestaan van hun begeleiding. Zeker voor jongeren met ASS is deze onzekerheid belastend. In overleg met de CED-Groep en de Rabobank Foundation, die het onderzoek financiert, hebben we er daarom voor gekozen om ons te richten op de jobcoaches. We hebben hen tijdens de voor- en nameting gevraagd om voor een specifieke jongere aan te geven hoe deze zich voelt en gedraagt op zijn/haar werk. In de voorliggende rapportage presenteren we de uitkomsten van het onderzoek.

Opzet van het onderzoek

Tijdens de lancering van het begeleidingsdraaiboek Stage en werk van SociaalOpStap, op 16 september 2011, hebben alle bezoekers van de dag een korte vragenlijst ingevuld (de voormeting). We wilden weten in hoeverre de jobcoaches al bekend waren met de website en of ze er al gebruik van maakten. Ook hebben we gevraagd naar het welzijn en het gedrag van een specifieke cliënt per jobcoach. De jobcoaches konden een korte omschrijving van deze jongere geven waardoor ze tijdens de nameting wisten voor welke jongere ze deze vragen hadden ingevuld.

Enkele maanden later, in de laatste weken van december 2011 en in januari 2012, hebben we deze vragen opnieuw aan de respondenten gesteld via een digitale enquête (de nameting). In deze nameting hebben we ook gevraagd naar ervaringen met het begeleidingsdraaiboek.

Aanvullend op deze kwantitatieve gegevens hebben we gesproken met twee sleutelfiguren die door de CED-Groep zijn voorgedragen: een jobcoach en een manager van een re-integratiebedrijf. We gebruiken deze interviews om de uitkomsten van de vragenlijsten in te kleuren en de resultaten te duiden. De geïnterviewden geven enkele duidelijke aanbevelingen over mogelijke aanpassingen van het instrument en voor de uitrol hiervan.

2 Respons en achtergrond van respondenten

Alle 79 bezoekers van de lancering van de website SociaalOpStap op 16 september hebben de voormeting ingevuld. In december hebben zij een uitnodiging voor de nameting ontvangen op een door henzelf opgegeven mailadres. Naar aanleiding van deze uitnodiging hebben 52 mensen de nameting ingevuld, een respons van 66%.

De meerderheid van de respondenten tijdens de nameting is stagebegeleider of jobcoach, zie tabel 1. Het begeleiden van jongeren met ASS tijdens werk of stage is voor veel van hen (73%) onderdeel van hun werkzaamheden.

Tabel 1 Wat is uw functie (meerdere antwoorden mogelijk)? (Nameting n=52)

Functie	Aantal	Percentage
Stagebegeleider (begeleiden van jongeren die stage volgen)	17	33%
Jobcoach (begeleiden van jongeren met een baan)	12	23%
Ambulant Begeleider	8	15%
Docent	4	8%
(Zorg)coördinator	3	6%
Anders: (trajectbegeleider, psycholoog, bpv consulent, arbeidsdeskundige, etc)	18	35%

De aantallen respondenten kunnen per vraag verschillen omdat sommige vragen alleen gesteld zijn aan mensen die jongeren direct begeleiden bij stage en/of werk of aan mensen die gebruik hebben gemaakt van de website.

3 Werken met sociaalopstap.nl

Uit een inventarisatie van de CED-Groep zelf blijkt dat de website SociaalOpStap in 2011 ruim 62.000 keer is bezocht door meer dan 44.000 unieke bezoekers. Het onderdeel 'Stage en Werk' is 2.680 keer bezocht. Na de lancering van het begeleidingsdraaiboek is de website beduidend vaker bezocht dan in de periode daarvoor. In april tot september werd de site gemiddeld 5000 keer per maand bezocht en in de periode september tot en met december was dit ruim 7000 keer per maand. In de evaluatie hebben wij gevraagd in hoeverre begeleiders en jongeren met de website werken en of zij de site waardevol vinden.

Website enthousiast ontvangen

Het merendeel van de gebruikers in de nameting is van mening dat de website jongvolwassenen met ASS kan helpen met situaties op de stage of op het werk (63% tegenover 44% in de voormeting). Geen van de gebruikers, zowel tijdens de voormeting als tijdens de nameting, denkt dat de site jongvolwassenen niet kan helpen. Volgens een van de sleutelfiguren, een manager van een re-integratiebedrijf, is het instrument laagdrempelig en is de website enthousiast ontvangen door de begeleiders.

“Direct nadat het draaiboek was gelanceerd in september, hebben alle begeleiders een account aangemaakt om met de sociale verhalen te oefenen. Het instrument werd door begeleiders als toegankelijk en transparant ervaren. Iedereen was enthousiast”.

Volgens sleutelfiguren past het instrument qua vorm en inrichting goed bij deze tijd. Binnen de hele re-integratiesector wordt steeds meer gebruik gemaakt van e-coaching. Ook is de doelgroep steeds meer gewend aan de digitalisering. In dit opzicht biedt dit instrument goede kansen voor de toekomst.

Het gebruik van sociale verhalen tijdens de begeleiding

Tijdens de nameting geeft ongeveer een derde van de gebruikers van de website aan dat ze sociale verhalen goed kunnen gebruiken tijdens de begeleiding van jongvolwassenen met ASS (zie tabel 2).

Tabel 2 Kunt u sociale verhalen goed gebruiken tijdens de begeleiding van jongvolwassenen met ASS?

	Voormeting (n=9)	Nameting (n=38)
Ja	33%	37%
Soms/een beetje	44%	32%
Nee, omdat...	22%	32%
Totaal	100%	100%

Zowel tijdens de voor- als tijdens de nameting hebben we de begeleiders gevraagd of zij al actief met de site gewerkt hebben. Tijdens de voormeting had 92% van de respondenten nog niet met de website SociaalOpStap gewerkt en 46% er ook nog nooit op gekeken. Het gebruik van de website is sinds de lancering van het draaiboek in september 2011 toegenomen, maar het grootste deel van de begeleiders maakt nog steeds niet structureel gebruik van de website (zie tabel 3).

Tabel 3 Hoe vaak heeft u sinds de lancering van de website met sociaalopstap gewerkt? (Nameting n = 52)

	Aantal	Percentage
Nooit	16	31%
Ik heb er vlak na de bijeenkomst een keer op gekeken, maar ben er niet echt mee aan de slag gegaan	25	48%
Ik gebruik de website soms	11	21%
Ik gebruik de website vaak	0	0%

Ongeveer een derde (29%) van de respondenten die de website tijdens de nameting hadden gebruikt maakt regelmatig samen met jongeren een persoonlijk stappenplan. Onderwerpen van de persoonlijke stappenplannen zijn bijvoorbeeld:

- Zoeken naar stage/werk, solliciteren
- Een praatje maken in de sportschool
- Ordenen en plannen van school- of werktaken
- Op tijd komen
- Kennismaken en voorstellen
- Compliment geven
- Praatje maken
- Hoe vraag ik een meisje mee uit
- Vervoerstraining
- Opstarten bij nieuwe werkplekken
- Hulp vragen
- Leren omgaan met feedback
- Nee zeggen
- Contact met docenten
- Gymmen
- Kledingkeuze

Van de begeleiders die de website hebben gebruikt, maakt bijna de helft (45%) slechts een enkele keer persoonlijke stappenplannen en ongeveer een kwart doet dit nooit (26%).

Zelfstandig gebruik door jongeren met ASS

De helft van de respondenten tijdens de nameting vindt dat de website door de meeste jongeren met ASS zelfstandig gebruikt kan worden. Hierin zien we geen bijzondere verschillen met de voormeting (zie tabel 4).

Tabel 4 *Vindt u dat de website geschikt is om door jongeren met ASS zelfstandig gebruikt te worden?*

	Voormeting (n=9)	Nameting (n= 52)
Ja, voor alle jongeren die ik begeleid	0%	2%
Ja, voor de meeste jongeren	67%	50%
Nee, voor de meeste jongeren niet	22%	12%
Nee, voor geen enkele jongere	0%	0%
Weet niet, daarvoor nog niet genoeg in de website verdiept	0%	19%
Anders, oa: ja, na een goede instructie, stappenplan moet samen gemaakt worden, niet voor de jongeren die ik begeleid.	11%	17%
Totaal	100%	100%

Ondanks dat de helft van de ondervraagden in de nameting vindt dat de website door de meeste jongeren zelfstandig gebruikt kan worden, lijkt dat in de praktijk nog niet echt te gebeuren. Slechts 8% van de begeleiders heeft aangegeven dat veel van de jongeren die zij begeleiden, de website zelfstandig gebruiken (zie tabel 5).

Tabel 5 *Gebruiken jongeren die u begeleidt de website zelfstandig?*

	Voormeting (n=9)	Nameting (n=38)
Ja, alle jongeren die ik begeleid	0%	3%
Ja, de meeste jongeren	0%	5%
Nee, de meeste jongeren niet	22%	24%
Nee, geen enkele jongere	33%	42%
Niet van toepassing/ nog geen zicht op	33%	26%
Anders.	11%	5%
Totaal	100%	100%

Volgens de sleutelfiguren die we hebben gesproken, is het lastig om het gebruik door de jongeren zelf te stimuleren. Over het algemeen vertonen jongeren met autisme weinig eigen initiatief. Ze hebben hele heldere afspraken nodig om zelf met iets aan de slag te gaan en zullen niet snel uit zichzelf met de site gaan oefenen. Het werkt vaak beter om tijdens de begeleiding samen met jongeren aan de slag te gaan met de stappenplannen.

“Als je jongeren vraagt alleen te oefenen met sociale situaties, komt dit dikwijls niet van de grond. Dit is geen onwil, maar onmacht die verband houdt met deze stoornis. Het is belangrijk om hele duidelijke specifieke afspraken te maken. Bijvoorbeeld: ‘je gaat vanavond tussen 19:30 en 20:00 oefenen met het stappenplan ‘omgaan met leidinggevenden’ en je vertelt morgen wat je hiermee hebt gedaan.’”

Verklaringen voor beperkt gebruik

Uit de nameting, maar ook uit de gesprekken met de sleutelfiguren, blijkt dat een gebrek aan tijd een van de redenen is waarom maar weinig jobcoaches de website gebruiken bij de begeleiding van jongeren. Respondenten die een reden opgeven waarom ze zelf niet met de site gewerkt hebben (9 respondenten), hebben hier geen tijd voor gehad of de informatie doorgegeven aan collega's. Geen enkele respondent geeft aan dat de website niet aansluit bij de verwachtingen of dat de website niet bruikbaar is voor de jongeren die ze begeleiden. Ook zijn er geen respondenten die de website niet zelf gebruiken, maar waarvan de jongeren wel zelfstandig met de site werken.

Volgens de manager die door ons geïnterviewd is, komt het beperkte gebruik van de site vooral door de onrust binnen de sector, veroorzaakt door de aankomende bezuinigingen op de budgetten voor begeleiding. In het kader van deze bezuinigingen wordt momenteel kritisch gekeken naar de wijze waarop jobcoaches en stagebegeleiders invulling geven aan hun taken. Er bestaat een kans dat het budget voor begeleiding wordt teruggebracht tot minder dan de helft van het budget dat op dit moment wordt ingezet. Om deze bezuiniging te kunnen opvangen, zullen jobcoaches iedere cliënt minder begeleiding kunnen geven, maar dit moet niet ten koste gaan van het beoogde effect. De onrust die deze mogelijke bezuinigingen met zich mee brengen, zorgt voor een hogere werkdruk onder jobcoaches. Dit is niet het meest gunstige klimaat voor de introductie van een nieuw begeleidingsinstrument.

Transfer naar de realiteit

Een jobcoach die wij in het kader van dit onderzoek hebben gesproken en een enkele respondent, geven een meer fundamentele reden als mogelijke verklaring voor het beperkte gebruik van de website. Hun bezwaar richt zich op de systematiek van sociale stappenplannen. De praktijk komt nooit helemaal overeen met de stappen en de situaties die op de site beschreven worden. Mensen met ASS beschouwen een sociale context snel als “anders” of nieuw; de werkelijkheid is altijd complexer dan een stappenplan. Mensen met ASS vinden het over het algemeen moeilijk om een vertaling te maken van een geleerde reactie of een patroon naar een vergelijkbare, maar op onderdelen afwijkende, context (gebrekkige transfer). Het is voor hen dus moeilijk om de schematische stappenplannen te vertalen naar de complexe en veranderlijke realiteit.

“Met een vooraf opgesteld stappenplan ga je een soort verwachting bij mensen creëren dat deze situatie ook precies zo gaat optreden. Als dit ook maar even anders is, ontstaat paniek. Met een stappenplan voor een specifieke situatie wordt een verwachting gecreëerd die je eigenlijk niet kunt waarmaken”.

De jobcoach is overigens niet van mening dat stappenplannen nooit goed werken bij deze doelgroep. Omdat mensen met autisme vaak moeite hebben met structureren en het zich voorstellen van een situatie, kunnen beelden en het opstellen van een stappenplan houvast bieden. Het is voor deze

doelgroep alleen lastig om te werken vanuit iets dat er al ligt (zoals een vooraf opgesteld stappenplan) en dit vervolgens aan te passen of te nuanceren. De jobcoach is van mening dat het opstellen van een stappenplan beter vanuit de persoon zelf kan gebeuren, dus bottom-up. Stappenplannen kunnen wel enig houvast bieden, maar het is belangrijk voor mensen met autisme eerst zelf dingen uit te proberen, onder begeleiding van een coach.

4 Moeilijke situaties tijdens werk en stage

Tijdens de voor- en de nameting hebben de begeleiders vragen beantwoord over de situaties waar een specifieke jongere met ASS mee te maken krijgt tijdens werk of stage. De begeleiders konden zelf een jongere kiezen waarvoor ze deze vragen wilden beantwoorden. We hebben ze de gelegenheid gegeven een geheugensteuntje voor zichzelf te noteren waarmee we hen tijdens de nameting hebben herinnerd aan de jongere die ze hadden uitgekozen. In onderstaande tabellen geven we de resultaten weer van begeleiders die zowel tijdens de voor- als tijdens de nameting vragen beantwoord hebben over hun specifieke cliënt (n = 23). Begeleiders die de nameting niet hebben ingevuld of die op dat moment de jongere die ze hadden uitgekozen niet meer begeleidden, laten we buiten beschouwing.

Allereerst gaven begeleiders aan met welke situaties de jongere waarvoor zij de vragenlijst hebben ingevuld in aanraking komt. Bijna alle jongeren gaan om met leidinggevendenden, werken samen met collega's, luisteren naar opdrachten en voeren gesprekken tijdens de pauze. Veel minder jongeren nemen deel aan vergaderingen of werkoverleg. De onderstaande tabel laat zien hoe veel jongeren deze situaties te maken krijgen en hoe vaak per maand.

Tabel 6 Hoe vaak komt de cliënt met deze situaties in aanraking? Gemiddeld aantal keer per maand (n=23).

	Voormeting		Nameting	
	Aantal	Gemiddeld per maand	Aantal	Gemiddeld per maand
Samenwerken met collega's	21	17	18	12
Omgaan met leidinggevendenden	20	13	16	9
Luisteren naar een opdracht	20	21	14	12
Een gesprek voeren tijdens de pauze	18	16	17	9
Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk	18	9	14	8
Onderbrekingen tijdens het werken	15	13	10	13
Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg	9	5	9	2

Vervolgens hebben we gevraagd hoe moeilijk deze situaties zijn voor de jongeren die ermee in aanraking komen. De begeleiders schatten moeilijkheid op een 10-puntsschaal lopend van heel makkelijk (1) tot heel moeilijk (10), zie tabel 7. De meeste moeite hebben de cliënten volgens hun begeleider met het omgaan met spanningen tijdens het werken en onderbrekingen tijdens het werken. Veel jongeren vinden de situaties tijdens de nameting iets moeilijker dan tijdens de voormeting (zie tabel 7).

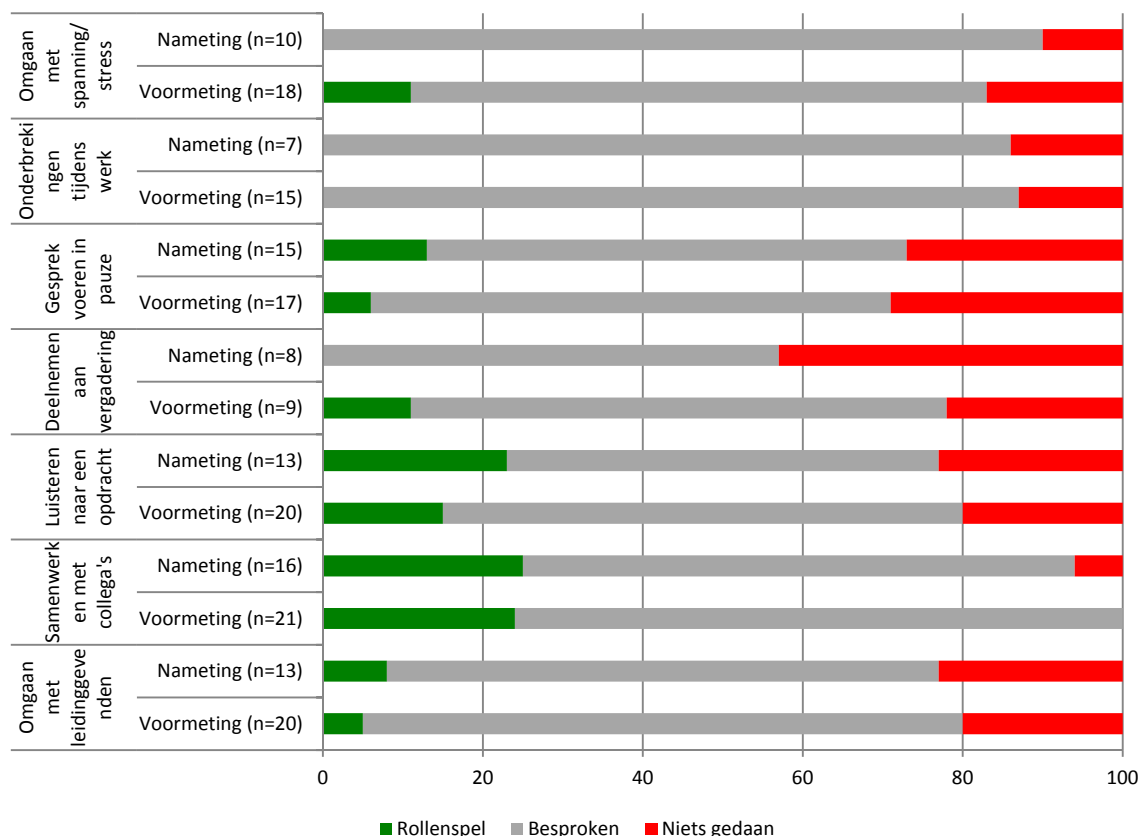
Tabel 7 Kunt u inschatten hoe moeilijk hij/zij de situaties vindt op een 10-puntsschaal lopend van 1 heel makkelijk tot 10 heel moeilijk? (n=23).

	Voormeting		Nameting	
	Aantal	Moeilijkheid	Aantal	Moeilijkheid
Omgaan met leidinggevendenden	20	5,6	16	6,6
Samenwerken met collega's	21	6,2	18	6,5
Luisteren naar een opdracht	20	5,5	14	5,7
Een gesprek voeren tijdens de pauze	18	6,7	17	6,2
Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk	18	6,9	14	7,9
Onderbrekingen tijdens het werken	15	6,1	10	7,2
Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg	9	5,9	9	6,4

Aandacht voor moeilijke situaties

We hebben de begeleiders gevraagd hoe zij in de begeleiding aandacht besteden aan situaties die hun jongere tegenkomt. Veel begeleiders bespreken moeilijke situaties met hun cliënten. Ze maken veel minder vaak gebruik van rollenspellen, zie grafiek 1.

Grafiek 1 Heeft u de situatie met de jongere besproken?¹

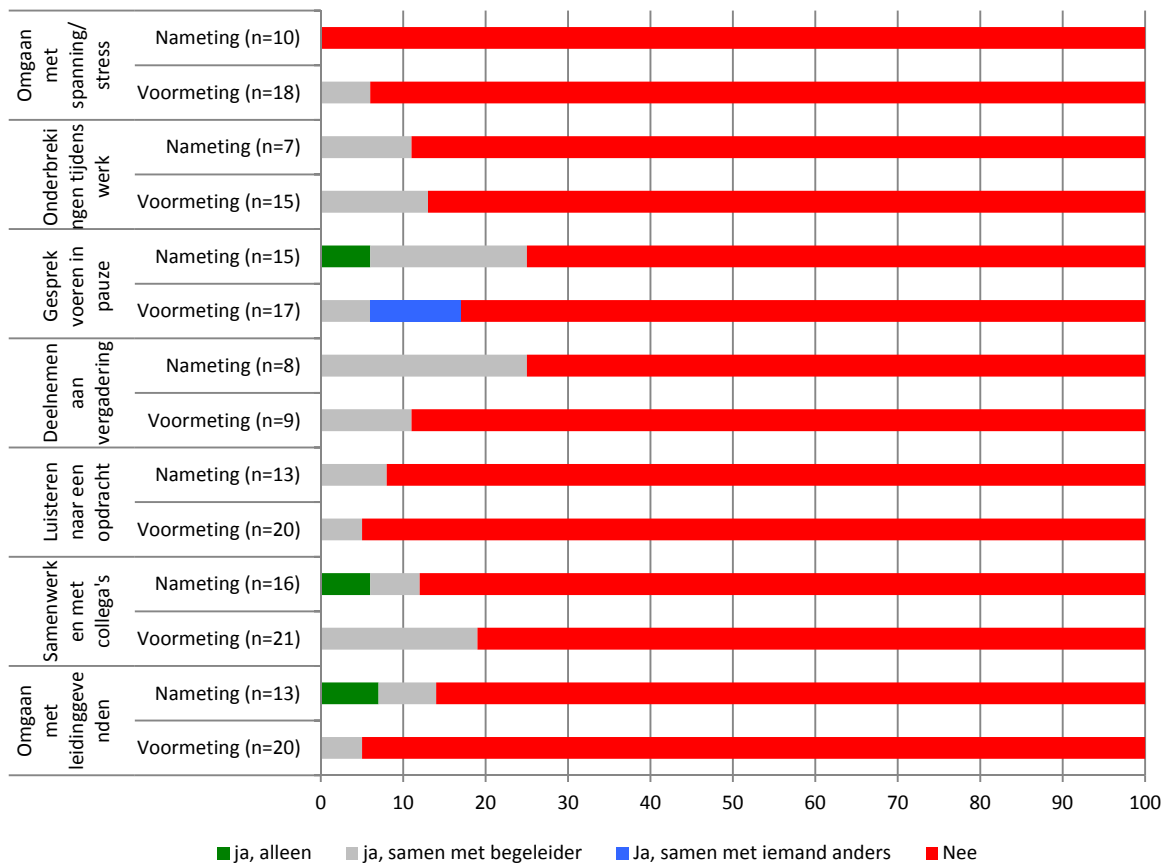
Er zijn geen grote verschillen tussen de voor- en de nameting. Wel valt op dat vergaderingen weinig besproken of geoefend worden. Ook de gesprekjes tijdens de pauze worden weinig besproken of geoefend, terwijl veel jongeren hiermee in aanraking komen.

We hebben ook specifiek gevraagd of de jongeren de stappenplannen hebben gebruikt van de situaties die ze tegenkomen tijdens hun werk of stage. Grafiek 2 laat zien dat dit heel weinig jongeren gebruik maken van de stappenplannen. Tussen de voor- en nameting is het gebruik niet toegenomen. Voor sommige situaties bekijken nu meer jongeren het stappenplan, voor andere situaties juist minder. Wel zien we dat sommige jongeren het stappenplan tijdens de nameting zelfstandig hadden bekeken. Tijdens de voormeting deed geen enkele jongere dit.

Begeleiders van jongeren die een stappenplan hebben bekeken, geven tijdens de nameting allemaal aan dat het de jongere in ieder geval een beetje heeft geholpen om met de situatie om te gaan.

¹ In de vragenlijst was ook een categorie 'anders' opgenomen bij deze vraag. Deze antwoordcategorie is weinig aangekruist en laten we in deze grafiek buiten beschouwing. Hierdoor kunnen echter wel de aantallen (n) in deze grafiek iets afwijken van de aantallen in tabel 9 en 10.

Grafiek 2 Heeft de jongere via SociaalOpStap het stappenplan van deze situatie bekeken?²

² In de vragenlijst was ook een categorie 'weet niet' opgenomen bij deze vraag. Deze antwoordcategorie is weinig aangekruist en laten we in deze grafiek buiten beschouwing. Hierdoor kunnen echter wel de aantallen (n) in deze grafiek iets afwijken van de aantallen in tabel 9 en 10.

5 Het begeleidingsdraaiboek

Tijdens de lancering van het begeleidingsdraaiboek Stage en werk hebben alle aanwezigen dit draaiboek ontvangen. In de nameting hebben we enkele vragen opgenomen over het draaiboek. Een ruime meerderheid van de respondenten (78%) geeft aan dat ze het draaiboek nog niet gebruikt hebben. Slechts enkele respondenten (n= 11; 4%) geven aan het begeleidingsdraaiboek regelmatig te gebruiken. Redenen die de mensen hebben voor het *niet* gebruiken van het draaiboek, zijn:

- Ik heb er geen tijd voor gehad / Het is er nog niet van gekomen / Ik heb me er nog niet in verdiept
- Ik heb geen cliënten die daarvoor in aanmerking komen / Ik begeleid geen personen naar stage/werk
- De methodiek van onze instelling is anders dan die van SociaalOpStap
We houden als organisatie vast aan de eigen systematiek
- Aangezien ik de meeste leerlingen maar één keer in de 5 weken zie, bekijken we op dat moment wat er nodig is of wat er de vorige keer is afgesproken
- Ik gebruik de computer op locatie
- Ik gebruik het in de lessen en adviseer mijn studenten om het te gebruiken in hun stage
- Ik laat het zien bij presentaties maar gebruik het niet zelf

De elf respondenten die het begeleidingsdraaiboek gebruiken, gebruiken vaak maar enkele onderdelen van het draaiboek. De oefensituaties zijn het meest gebruikt. Bijna alle gebruikers hebben die in ieder geval een keer geprobeerd. Het reflectieblad, het werkblad en het logboek zijn het minst gebruikt. Ongeveer de helft van de respondenten heeft deze onderdelen in ieder geval een keer geprobeerd (zie tabel 8).

Tabel 8 Gebruikt u de volgende onderdelen van het begeleidingsdraaiboek? (n=11)

	nee, dat heb ik niet gebruikt	ik heb het een keer geprobeerd	ja, soms	ja, regelmatig
De thematische begeleidingssuggesties	3 (27%)	4 (36%)	4 (36%)	0 (0%)
Het reflectieblad	5 (45%)	3 (27%)	3 (27%)	0 (0%)
De oefensituaties	1 (9%)	3 (27%)	7 (64%)	0 (0%)
Het werkblad 'een sollicitatiegesprek voeren'	6 (55%)	2 (18%)	3 (27%)	0 (0%)
Het logboek SociaalOpStap	7 (64%)	1 (9%)	3 (27%)	0 (0%)

De meeste mensen die de thematische begeleidingssuggesties gebruikt hadden (75%), konden deze generaliseren naar andere situaties. Ook vinden de meeste gebruikers van de oefensituaties (60%) deze goed inzetbaar, bijvoorbeeld bij stagebesprekingen en maatschappijleer.

De waardering van de verschillende onderdelen uit het begeleidingsdraaiboek ligt gemiddeld rond een zeven. Daarbij valt op dat het onderdeel dat het meest gebruikt wordt, de oefensituaties, de laagste gemiddelde waardering krijgt (zie tabel 9).

Tabel 9 Het rapportcijfer dat de respondenten aan de door hun gebruikte onderdelen van het begeleidingsdraaiboek geven.

Onderdelen draaiboek	Aantal	Gemiddeld rapportcijfer
De thematische begeleidingssuggesties	8	7,3
Het logboek SociaalOpStap	4	7,3
Het reflectieblad	6	7,0
Het werkblad 'een sollicitatiegesprek voeren'	5	7,2
De oefensituaties	9	6,4

Als toelichting op de beoordeling van de diverse onderdelen van het begeleidingsdraaiboek geven de respondenten het volgende aan:

- Duidelijk, praktisch en gericht op de persoon.
- Een heel goede basis voor begeleiding. Mijn cliënten vinden het leuk om mee te werken en ik wil het meer gaan inzetten.
- Het is een goede leidraad, maar het vergt toch wel veel aanpassing. Dat kost nogal wat tijd om dit samen te doen en echt passend te maken.
- Het is erg praktisch. Dit jaar heb ik een groep die nogal druk is en toch een hoger IQ heeft dan voor praktijk onderwijs-leerlingen gebruikelijk is. De praktische situaties willen ze wel bespreken, maar zodra er boeken bijkomen kost het veel moeite.
- De reflectie vind ik waardevol.

Het merendeel van de gebruikers van het begeleidingsdraaiboek (60%) vindt dat het gebruik ervan de jongeren stimuleert zelf met de website SociaalOpStap te gaan werken. Dat komt volgens hen omdat het draaiboek enig houvast geeft als de jongeren niet één op één in gesprek zijn met hun begeleider.

6 De invloed van SociaalOpStap

Bijna de helft van de begeleiders die met SociaalOpStap hebben gewerkt, weet niet of het werken met SociaalOpStap op termijn invloed zal hebben op de werkprestaties van de jongeren. De meesten die hier wel een antwoord op kunnen geven, denken dat het op termijn wel invloed zal hebben (zie tabel 10). Ook hier moet worden opgemerkt dat het gaat om kleine aantallen respondenten, omdat het grootste deel van de respondenten SociaalOpStap nog niet heeft gebruikt bij de begeleiding van jongeren met ASS.

Tabel 10 Denkt u dat het werken met SociaalOpStap op termijn invloed heeft op de werkprestaties van de jongere? (vraag alleen gesteld in de nameting)

	Aantal	Percentage
Ja	8	40%
Nee	3	15%
Weet ik niet	9	45%
Totaal	20	100%

Respondenten geven verschillende redenen waarom zij denken dat gebruik van de site op termijn invloed zal hebben op de werkprestaties van jongeren:

- “Het geeft de jongere ondersteuning op elk gewenst moment.”
- “Hierdoor kan de jongere beter aangeven wanneer hij hulp nodig heeft.”
- “Mijn cliënt kan de situaties waarin hij belandt van te voren bekijken. Hij heeft nu ook betaald werk en ik weet zeker dat hij ook naar de andere verhalen heeft gekeken toen hij moest solliciteren.”
- “Ik geloof in de kracht van SociaalOpStap.”
- “Ik verwacht na het bijwonen van de workshop dat de website zeker invloed heeft op werk en leer prestaties van jongeren/ kinderen die onder ASS en ADHD vallen.”
- “Op dit moment gebruik ik het niet, maar de methodiek is passend voor cliënten. Ik denk dat het intensief gebruiken van deze methodiek invloed zal hebben op de werkprestaties.”
- “Op ieder moment is het oproepbaar en het biedt houvast.”
- “Samen met veelvuldige begeleiding kan SociaalOpStap invloed hebben.”

Ook denken de meeste begeleiders die daar zicht op hebben (n=9) dat het gebruik van SociaalOpStap de jongere iets meer zelfvertrouwen heeft gegeven (67%).

Het welzijn van jongeren met ASS op stage en werk

Tijdens de voor- en nameting hebben 23 respondenten vragen over het welzijn en het gedrag beantwoord voor dezelfde cliënt (22 respondenten) of een vergelijkbare cliënt (één respondent). Eventuele veranderingen in gedrag en welzijn van jongeren kunnen dus alleen bij deze 23 respondenten worden vastgesteld. Volgens hun begeleider gebruikt de meerderheid van de 23 jongeren de website (bijna) niet (65%). Ongeveer een derde van de begeleiders geeft aan dat hun cliënt de website een paar keer per maand bekijkt (35%). Door het beperkte gebruik kunnen eventuele veranderingen in welzijn en gedrag niet direct aan het gebruik van de website toegeschreven worden.

Begeleiders vinden dat het welzijn van hun cliënten tijdens het werk of de stage iets verbeterd is (zie tabel 11). Vooral het werktempo van de cliënten lijkt vooruit te zijn gegaan. Alleen op gezondheid hebben de cliënten gemiddeld een iets lagere score gekregen.

Tabel 11 Kunt u aangeven op een 10-puntsschaal variërend van 1 (nooit) tot 10 (altijd) in hoeverre de onderstaande situaties van toepassing zijn op uw cliënt (n=21)?

	Gemiddelde voormeting	Gemiddelde nameting
De cliënt lijkt ontspannen te zijn tijdens werk/stage	6,0	6,2
De cliënt is gezond	8,0	7,2
De cliënt lijkt zich veilig te voelen op het werk/stage	6,4	6,6
De cliënt gedraagt zich rustig op het werk/stage	6,8	7,3
De cliënt kan zich goed concentreren op de taken	6,0	6,8
De cliënt voelt zich goed tijdens het werk/ de stage	6,3	6,6
De cliënt werkt snel door	5,8	6,9
De cliënt werkt graag alleen	6,9	7,0

7 Tips en suggesties van respondenten

Respondenten hebben de ontwikkelaars van de website en van het draaiboek diverse tips en suggesties gedaan. Deze tips hebben betrekking op de vorm en de inhoud van de instrumenten. Hier volgt een overzicht:

- Graag een stappenplan 'nee zeggen' en 'grenzen aangeven' toevoegen.
- Mijn cliënt vond de site wat kinderlijk, wat ook logisch is omdat het voor jongeren is, maar de site is ook zeer toepasbaar voor een oudere doelgroep (mijn cliënt is eind 30).
- De site iets minder kinderlijk maken.
- Minder tekst gebruiken.
- Organiseer een workshop voor mensen/ jongeren met ASS om de basis van SociaalOpStap te trainen.
- Misschien kunnen er ook filmpjes worden getoond?
- De icoontjes worden door mijn leerlingen erg kinderlijk gevonden en niet herkenbaar. Kan het ook zonder poppetjes?
- Meer stappenplannen invoegen
- Mogelijkheid tot prikkelarme versie;
- Weergave sitemap;
- Heldere homepage: wat kan ik waar vinden?
- Houdt het toegankelijk, geen inlogcodes, geen drempels
- Ik zou graag tips lezen op de website voor praktijkbegeleiders. Verder zou ik graag zelf handvaten willen hebben hoe ik praktijkbegeleiders kan motiveren om een student met een vorm van autisme aan te nemen.

8 Conclusie en aanbevelingen

Uit de evaluatie van de instrumenten rondom stage en werk van SociaalOpStap, blijkt dat de website en het bijbehorende begeleidingsdraaiboek goed gewaardeerd worden door de mensen die er gebruik van maken. Zij zien het als een nuttig instrument dat past bij deze tijd. Begeleiders kunnen de website zelf gebruiken bij hun werk en de meerderheid vindt dat jongeren met ASS de site ook zelfstandig goed kunnen gebruiken. Begeleiders die zich hierover uitspreken, denken dat de website op termijn de werkprestaties van jongeren zal bevorderen en dat de website jongeren meer zelfvertrouwen geeft. Ook het begeleidingsdraaiboek Stage en werk wordt op prijs gesteld door de mensen die ermee gewerkt hebben.

Ondanks de hoge waardering voor de website en het begeleidingsdraaiboek werden deze ten tijde van de nameting nog weinig gebruikt. Waarschijnlijk wordt dit deels veroorzaakt door de op handen zijnde bezuinigingen op de budgetten voor persoonlijke ondersteuning en de onrust die dit bij de jongeren en de begeleiders veroorzaakt. Omdat begeleiders en jongeren nog maar weinig met de website gewerkt hebben, was het niet mogelijk om de invloed van het instrument goed in beeld te brengen. Wellicht is het mogelijk om op een later tijdstip opnieuw te vragen naar het gebruik van het instrument. Begeleiders hebben dan meer gelegenheid gehad om met de site te werken en ervaringen op te doen.

Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek, opmerkingen van respondenten en gesprekken met sleutelfiguren hebben we een aantal aanbevelingen geformuleerd om het instrument te verbeteren en het gebruik ervan te stimuleren.

Aanbevelingen gericht op het verhogen van het gebruik van sociale verhalen:

- Goede voorbeelden zijn vaak het meest overtuigend; breng succesverhalen actief onder de aandacht. Met andere woorden: laat zien wat gebruik van het instrument kan opleveren. Deze opbrengsten kunnen bijvoorbeeld in een publicatie in de vakblad over het voetlicht worden gebracht.
- Spreek hierbij niet alleen de jobcoaches zelf aan, maar benader ook het management van organisaties waar jobcoaches werken. Het management kan een belangrijke rol vervullen bij het stimuleren van het gebruik van SociaalOpStap. Het zich eigen maken van een nieuw instrument zal op korte termijn tijd en aandacht vragen van begeleiders, maar op langere termijn zou dit de efficiëntie en effectiviteit van begeleiding kunnen bevorderen. Juist in tijden waarin de sector zoekt naar een nieuwe invulling van de begeleiding biedt dit kansen.
- Jobcoaches geven aan dat het lastig kan zijn om mensen met een autistische stoornis zelfstandig te laten werken met een instrument als sociale verhalen. Overweeg om in het begeleidingsdraaiboek handvatten en tips op te nemen hoe begeleiders jongeren kunnen stimuleren om zelf met sociale verhalen aan de slag te gaan. Wellicht kan een training in de toepassing van het draaiboek waardevol zijn. In een dergelijke training kunnen begeleiders de mogelijkheden van SociaalOpStap goed leren kennen en kunnen zij kennis en ervaringen uitwisselen.

Aanbevelingen die betrekking hebben op de inhoudelijke vorm van het instrument:

- Inventariseer of met de huidige beschrijvingen van sociale situaties voldoende recht wordt gedaan aan de complexiteit van sociale situaties (is per situatie voldoende contextinformatie beschikbaar?).
- Houdt bij de presentatie rekening met verschillende behoeften van doelgroepen. Momenteel vallen steeds meer volwassenen met ASS uit die ook begeleiding nodig hebben. Voor deze doelgroep is het gebruik van de iconen wellicht minder geschikt.

- Onderzoek of stappenplannen ook als structureringsinstrument gebruikt kunnen worden zodat de cliënt zelf stappen en mogelijke scenario's kan formuleren.

Los van het bovenstaande adviseren wij om het gebruik van de website te blijven monitoren via de beschikbare website-statistieken. Hierbij is het bijvoorbeeld mogelijk om een onderscheid te maken tussen stappenplannen die veel of weinig gebruikt worden. Dit kan waardevolle informatie opleveren over het soort situaties waarbij stappenplannen gebruikt worden en de gewenste vorm van de stappenplannen.

Bijlage 1: vragenlijst voormeting

Vragen persoonskenmerken/ functie

Uw naam: _____

De organisatie waar u werkzaam bent: _____

Uw e-mailadres: _____

Wat is uw functie?

- Jobcoach (begeleiden van jongeren met een baan)
 Stagebegeleider (begeleiden van jongeren die stage volgen)
 (Zorg)coördinator
 Werkgever
 Ander, namelijk _____

Hoeveel jaren werkervaring heeft u binnen uw huidige functie? _____

Bekendheid met de website

Ik heb al een keer gekeken op de website www.sociaalopstap.nl

- Ja; _____ keer
 Nee

Ik heb al gewerkt met de website

- Ja; _____ keer
 Nee

Is het direct begeleiden van jongeren met ASS onderdeel van uw werkzaamheden?

- Ja
 Nee

Gebruik en ervaringen met de website bij het begeleiden van jongeren met ASS

Ik gebruik deze website bij het begeleiden van jongvolwassenen met ASS.

- Vaak
 Soms
 Nooit

Denkt u dat deze website jongvolwassenen met ASS kan helpen binnen situaties op de stage/ het werk?

- Ja
 Soms/ een beetje
 Nee
 Weet niet

Vindt u dat de website geschikt is om door jongeren met ASS zelfstandig gebruikt te worden?

- Ja, voor alle jongeren die ik begeleid
 Ja, voor de meeste jongeren
 Nee, voor de meeste jongeren niet
 Nee, voor geen enkele jongere
 Weet niet

Gebruiken jongeren die u begeleidt de website zelfstandig?

- Ja, alle jongeren die ik begeleid
 Ja, de meeste jongeren
 Nee, de meeste jongeren niet
 Nee, geen enkele jongere
 Weet niet

Ik kan sociale verhalen goed gebruiken tijdens de begeleiding van jongvolwassenen met ASS.

- Ja
 Soms/ een beetje
 Nee; waarom niet _____

Ik maak samen met de jongeren die ik begeleid persoonlijke stappenplannen.

- () Ja, regelmatig
 () Ja, een enkele keer
 () Nee

15 Onderwerpen waarvan we persoonlijke stappenplannen hebben gemaakt zijn:

Wij vragen u om de volgende vragen over **welzijn** van jongvolwassenen met ASS te beantwoorden met één specifieke cliënt in uw achterhoofd.

Voor welke cliënt wilt u de volgende vragen invullen?

In december zullen we u nogmaals vragen hoe het met deze cliënt gaat. U hoeft hier uiteraard niet de naam van uw cliënt in te vullen. Wel vragen we u om voor uzelf iets in te vullen waardoor we u er in december aan kunnen herinneren welke cliënt u had uitgekozen. Vul hier bijvoorbeeld zijn/haar favoriete hobby/interesse in.

De volgende vragen gaan over het **welzijn** van de jongvolwassene die u begeleid. Kunt u aangeven op een 10-puntschaal variërend van 1 (nooit) tot 10 (altijd) in hoeverre de onderstaande situaties van toepassing zijn op uw cliënt:

In hoeverre zijn de volgende stellingen op uw cliënt van toepassing

De cliënt	Score op 10-puntschaal van 1 (nooit) tot 10 (altijd)
lijkt ontspannen te zijn tijdens werk/ stage	___
is gezond	___
lijkt zich veilig te voelen op het werk/ stage	___
gedraagt zich rustig op het werk/ stage	___
kan zich goed concentreren op de taken tijdens het werk/ de stage	___
voelt zich goed tijdens het werk/ de stage	___
werkt snel door	___
werkt graag alleen	___

Wij vragen u om de volgende vragen over **gedrag** van jongvolwassenen met ASS te beantwoorden met één specifieke cliënt in uw achterhoofd.

Per specifieke situatie worden een aantal vragen gesteld over het gedrag van deze cliënt.

Komt uw cliënt met de volgende situaties in aanraking?

Situatie	Ja, gemiddeld --- keer per maand	Nee
Omgaan met leidinggeevenden	___	()
Samenwerken met collega's	___	()
Luisteren naar een opdracht	___	()
Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg	___	()
Een gesprek voeren tijdens de pauze	___	()
Onderbrekingen tijdens het werken	___	()
Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk	___	()

Hoe vaak komt uw cliënt met de volgende situaties in aanraking? Vult u alstublieft een heel getal in: het aantal dagen per maand in dat uw cliënt met deze situatie in aanraking komt. Een maand telt gemiddeld 21 werkdagen.

Situatie	gemiddeld aantal dagen per maand
Omgaan met leidinggeevenden	___
Samenwerken met collega's	___
Luisteren naar een opdracht	___
Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg	___
Een gesprek voeren tijdens de pauze	___
Onderbrekingen tijdens het werken	___
Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk	___

Kunt u inschatten hoe moeilijk hij/ zij deze situatie vindt? (Vult u alstublieft een cijfer in: 1= heel makkelijk, 10= heel moeilijk)

Situatie	Moeilijkheid (1 – 10)
Omgaan met leidinggeevenden	___
Samenwerken met collega's	___
Luisteren naar een opdracht	___
Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg	___
Een gesprek voeren tijdens de pauze	___
Onderbrekingen tijdens het werken	___
Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk	___

Heeft u deze situatie met de jongere besproken?

Situatie	Ja, we hebben het besproken	Ja, we hebben de situatie in een rollenspel geoefend	Nee	Anders	namelijk:
Omgaan met leidinggeevenden	()	()	()	()	___
Samenwerken met collega's	()	()	()	()	___
Luisteren naar een opdracht	()	()	()	()	___
Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg	()	()	()	()	___
Een gesprek voeren tijdens de pauze	()	()	()	()	___
Onderbrekingen tijdens het werken	()	()	()	()	___
Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk	()	()	()	()	___

Heeft het stappenplan de jongere geholpen met deze situatie om te gaan?

Situatie	Ja	Soms	Nee
Omgaan met leidinggeevenden	()	()	()
Samenwerken met collega's	()	()	()
Luisteren naar een opdracht	()	()	()
Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg	()	()	()
Een gesprek voeren tijdens de pauze	()	()	()
Onderbrekingen tijdens het werken	()	()	()
Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk	()	()	()

Afsluitende vragen

47 Heeft u nog tips voor de makers van de website?

Hartelijk dank voor u medewerking!

Bijlage 2: vragenlijst nameting

Op 16 september was u aanwezig bij de lancering van de website SociaalOpStap. U heeft toen een vragenlijst ingevuld over de website. We vragen of u nogmaals een vragenlijst wilt invullen. In deze vragenlijst komt aan bod of u de website sinds de lancering gebruikt heeft en hoe u dit bevalen is. Tevens stellen we een aantal vragen over het begeleidingsdraaiboek dat u op 16 september heeft ontvangen. Als u op 16 september vragen heeft beantwoord over een jongere, zullen we u nu vragen hoe het op dit moment met deze jongere gaat.

Dit onderzoek wordt door onderzoeks- en adviesbureau Oberon uitgevoerd in opdracht van de CED-Groep. Uw ervaringen helpen de CED-Groep om de instrumenten, zoals sociale verhalen, de stappenplannen en het begeleidingsdraaiboek, te verbeteren.

Deze vragenlijst is op naam verzonden om uw antwoorden te kunnen vergelijken met de antwoorden die u op 16 september gegeven heeft. Wij zullen uw antwoorden anoniem verwerken.

Hieronder volgen een aantal vragen over uw persoonlijke gegevens.

Deze vragenlijst is op naam verzonden naar [!VOORNAAM!] [!TUSSENVOEGSEL!] [!ACHTERNAAM!]. Bent u deze persoon?

- Ja
- Nee

Weet u het correcte e-mailadres van [!VOORNAAM!] [!TUSSENVOEGSEL!] [!ACHTERNAAM!]? Wij zullen hem/haar dan alsnog een uitnodiging sturen.

- Ja, namelijk _____
- Nee

Algemene vragen

Wat is uw functie?

- Jobcoach (begeleiden van jongeren met een baan)
- Stagebegeleider (begeleiden van jongeren die stage volgen)
- (Zorg)coördinator
- Werkgever
- Anders, namelijk _____

Is het direct begeleiden van jongeren met een stoornis in het autistisch spectrum (ASS) onderdeel van uw werkzaamheden?

- Ja
- Nee

Begeleidt u jongeren met ASS op school of tijdens hun stage of werk? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Ja, op school
- Ja, tijdens hun stage
- Ja, tijdens hun werk
- Nee

Bekendheid met de website sociaalopstap.nl

Hoe vaak heeft u sinds de lancering van de website met www.sociaalopstap.nl gewerkt?

- Nooit --> naar volgende vraag
- Ik heb er vlak na de bijeenkomst een keer op gekeken, maar ben er niet echt mee aan de slag gegaan
- Ik gebruik de website soms
- Ik gebruik de website vaak
- Anders, namelijk: _____

Waarom heeft u geen gebruik meer gemaakt van www.sociaalopstap.nl? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- De website sluit niet aan bij mijn verwachtingen
- Ik heb er nog geen tijd voor gehad
- Ik vind de website niet bruikbaar voor de jongeren die ik begeleid
- Ik gebruik de website niet zelf, maar heb de informatie doorgegeven aan collega's
- Ik gebruik de website niet zelf, maar jongeren die ik begeleid werken zelfstandig met de site
- Anders, namelijk

Gebruik en ervaringen met de website www.sociaalopstap.nl

Denkt u dat de website jongeren met ASS kan helpen binnen situaties op de stage/ het werk?

- Ja
 Soms/ een beetje
 Nee
 Weet niet

Vind u dat de website geschikt is om door jongeren met ASS zelfstandig gebruikt te worden?

- Ja, voor alle jongeren die ik begeleid
 Ja, voor de meeste jongeren
 Nee, voor de meeste jongeren niet
 Nee, voor geen enkele jongere
 Anders, namelijk: _____

Gebruiken jongeren die u begeleidt de website zelfstandig?

- Ja, alle jongeren die ik begeleid
 Ja, de meeste jongeren
 Nee, de meeste jongeren niet
 Nee, geen enkele jongere
 Anders, namelijk: _____

Kunt u sociale verhalen goed gebruiken tijdens de begeleiding van jongeren met ASS?

- Ja
 Soms/ een beetje
 Nee; omdat _____

Maakt u samen met de jongeren die u begeleidt persoonlijke stappenplannen?

- Ja, regelmatig
 Ja, een enkele keer
 Nee

Onderwerpen waarvan u met de jongeren persoonlijke stappenplannen heeft gemaakt:

Gebruik en ervaringen met het begeleidingsdraaiboek van www.sociaalopstap.nl

Gebruikt u het begeleidingsdraaiboek *Stage en Werk SociaalOpStap* dat tijdens de lancering op 16 september is uitgedeeld?

- Ja
 Soms
 Nee; waarom niet _____

Gebruikt u de volgende onderdelen van het begeleidingsdraaiboek?

Onderdeel	Ja, regelmatig	Ja, soms	Ik heb het een keer geprobeerd	Nee, dit heb ik niet gebruikt
De thematische begeleidingssuggesties	☐	☐	☐	☐
Het reflectieblad	☐	☐	☐	☐
De oefensituaties	☐	☐	☐	☐
Het werkblad "een sollicitatiegesprek voeren"	☐	☐	☐	☐
Het logboek SociaalOpStap	☐	☐	☐	☐

Alleen stellen als ze begeleidingssuggesties gebruikt hebben.

Heeft u de thematische begeleidingssuggesties kunnen generaliseren naar andere situaties?

- Ja, namelijk _____
 Nee, want _____
 Anders, namelijk _____

Zijn de oefensituaties goed in te zetten?

- Ja, want _____
 Nee, want _____
 Anders, namelijk _____

Welk rapportcijfer (1-10) geeft u elk van de door u gebruikte onderdelen?
 Alleen stellen voor onderdelen die ze gebruikt hebben.

Onderdeel	Rapportcijfer
De thematische begeleidingssuggesties	_____
Het reflectieblad	_____
De oefensituaties	_____
Het werkblad "een sollicitatiegesprek voeren"	_____
Het logboek SociaalOpStap	_____

Zou u hier een toelichting bij willen geven?

Stimuleert het gebruik van het draaiboek dat jongeren zelf met de website SociaalOpStap gaan werken?

- Ja, namelijk: _____
 Nee, want _____
 Weet ik niet, want _____

Heeft u tips voor de ontwikkelaars van het draaiboek?

Wij vragen u om de volgende vragen over **welzijn en gedrag** van jongeren met ASS te beantwoorden met dezelfde specifieke cliënt in uw achterhoofd als tijdens de voormeting. U heeft destijds het volgende over deze cliënt ingevuld: [!Clientinfo!]
 Begeleidt u deze cliënt inmiddels nog?

- Ja
 Nee

Heeft u een cliënt die qua leeftijd, werksituatie en sociale vaardigheden ongeveer gelijk is aan de cliënt waarover u zei "[!Clientinfo!]"?

- Ja (u kunt de volgende vragen over deze cliënt beantwoorden)
 Nee (u slaat de vragen over welzijn en gedrag over)

Hoe vaak gebruikt deze jongere informatie van www.sociaalopstap.nl?

- Dagelijks
 Drie tot zes keer per week
 Een of twee keer per week
 Een paar keer per maand
 (Bijna) niet

De volgende vragen gaan over het **welzijn** van de jongere die u begeleidt ([!Clientinfo!]). Kunt u aangeven op een 10-puntsschaal variërend van 1 (nooit) tot 10 (altijd) in hoeverre de onderstaande stellingen van toepassing zijn op uw cliënt?

De cliënt	Score op 10-puntsschaal van 1 (nooit) tot 10 (altijd)
lijkt ontspannen te zijn tijdens werk/ stage	_____
is gezond	_____
lijkt zich veilig te voelen op het werk/ stage	_____
gedraagt zich rustig op het werk/ stage	_____
kan zich goed concentreren op de taken tijdens het werk/ de stage	_____
voelt zich goed tijdens het werk/ de stage	_____
werkt snel door	_____
werkt graag alleen	_____

Wij vragen u om de volgende vragen over **gedrag** van jongeren met ASS te beantwoorden met dezelfde specifieke cliënt in uw achterhoofd als tijdens de voormeting. U heeft destijds het volgende over deze cliënt ingevuld: [!Clientinfo!]. Per specifieke situatie worden een aantal vragen gesteld over het gedrag van deze cliënt.

Vink aan met welke situaties de door u gekozen cliënt in aanraking komt.

- Omgaan met leidinggeevenden
- Samenwerken met collega's
- Luisteren naar een opdracht
- Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg
- Een gesprek voeren tijdens de pauze
- Onderbrekingen tijdens het werken
- Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk

Hoe vaak komt uw cliënt met de volgende situaties in aanraking? Vult u alstublieft een heel getal in: het aantal dagen per maand in dat uw cliënt met deze situatie in aanraking komt. Een maand telt gemiddeld 21 werkdagen.

Situatie	gemiddeld aantal dagen per maand
Omgaan met leidinggeevenden	___
Samenwerken met collega's	___
Luisteren naar een opdracht	___
Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg	___
Een gesprek voeren tijdens de pauze	___
Onderbrekingen tijdens het werken	___
Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk	___

Kunt u inschatten hoe moeilijk hij/ zij deze situatie vindt? (Vult u alstublieft een cijfer in: 1= heel makkelijk, 10= heel moeilijk)

Situatie	Moeilijkheid (1 – 10)
Omgaan met leidinggeevenden	___
Samenwerken met collega's	___
Luisteren naar een opdracht	___
Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg	___
Een gesprek voeren tijdens de pauze	___
Onderbrekingen tijdens het werken	___
Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk	___

Heeft u deze situatie met de jongere besproken?

Situatie	Ja, we hebben het besproken	Ja, we hebben de situatie in een rollenspel geoefend	Nee	Anders	namelijk:
Omgaan met leidinggeevenden	()	()	()	()	___
Samenwerken met collega's	()	()	()	()	___
Luisteren naar een opdracht	()	()	()	()	___
Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg	()	()	()	()	___
Een gesprek voeren tijdens de pauze	()	()	()	()	___
Onderbrekingen tijdens het werken	()	()	()	()	___
Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk	()	()	()	()	___

Heeft de jongere via SociaalOpStap het stappenplan van deze situatie bekeken?

Situatie	Ja, de jongere heeft het plan alleen bekeken	Ja, samen met mij	Ja, samen met iemand anders	Nee	Weet ik niet
Omgaan met leidinggeevenden	()	()	()	()	()
Samenwerken met collega's	()	()	()	()	()
Luisteren naar een opdracht	()	()	()	()	()
Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg	()	()	()	()	()
Een gesprek voeren tijdens de pauze	()	()	()	()	()
Onderbrekingen tijdens het werken	()	()	()	()	()
Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk	()	()	()	()	()

Kunt u voorbeelden noemen van andere situaties of thema's waarbij de jongere sociaalopstap heeft gebruikt?

Heeft het stappenplan de jongere geholpen met deze situatie om te gaan?

Situatie	Dat weet ik niet	Ja	Een beetje	Nee	Toelichting
Omgaan met leidinggeevenden	()	()	()	()	_____
Samenwerken met collega's	()	()	()	()	_____
Luisteren naar een opdracht	()	()	()	()	_____
Deelnemen aan vergaderingen/ werkoverleg	()	()	()	()	_____
Een gesprek voeren tijdens de pauze	()	()	()	()	_____
Onderbrekingen tijdens het werken	()	()	()	()	_____
Omgaan met spanningen en stress tijdens het werk	()	()	()	()	_____

Heeft u het idee dat het werken met sociaalopstap de jongere meer zelfvertrouwen heeft gegeven?

- () Ja, ik zie veel vooruitgang
- () Ja, een beetje
- () Nauwelijks
- () Nee
- () Weet ik niet

Denkt u dat het werken met sociaalopstap op termijn invloed heeft op de werkprestaties van de jongere?

- () Ja, want _____
- () Nee, want _____
- () Weet ik niet

47 Heeft u nog tips voor de makers van de website?

Hartelijk dank voor u medewerking!